

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ขอบเขตของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในแต่ละด้านรวม 6 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านบุคลากร
- 1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
- 1.3 ด้านการจัดประสบการณ์
- 1.4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย
- 1.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
- 1.6 ด้านพัฒนาการเด็ก

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีขนาดต่างกัน

3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์บริหารงานแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ปี 2537 มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาปี 2541 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และได้นำเอาหลักการ นโยบาย แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา ของหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ 6 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลากร
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
3. ด้านการจัดประสบการณ์
4. ด้านการบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัย
5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
6. ด้านพัฒนาการเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2543 จำนวน 842 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 99.73% ความคลาดเคลื่อน 5% (วิเชียร เกตุสิงห์. 2534 : 30; อ้างอิงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2541 : 112) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 474 คน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มย่อย(Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรตามขนาดของโรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) เพื่อให้กระจายไปตามสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา และมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนประถมศึกษา ย้ำเมอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามรายข้อ โดยทดสอบด้วย t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 มีเกณฑ์ที่ต้องกรก็นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากร

ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อหา ค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9812

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ขอความอนุเคราะห์จากศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอให้ ช่วยแจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วขอรับคืนภายใน 15 วัน แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 474 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 453 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.57

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Sciences / SPSS for Windows) และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจง ความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์ระดับปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับความสำคัญ

4.2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และประสบการณ์การบริหารงาน ต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis Of Variance) เมื่อ พบความแตกต่างในแต่ละด้าน จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe' test for all possible comparison) กำหนดค่าสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) และจัดอันดับความสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมทุกด้านมี

ปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการจัดประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ปัญหา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ปัญหาด้านพัฒนาการเด็ก และปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวม มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากรและด้านพัฒนาการเด็ก มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดกลางกับขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในภาพรวม ด้านบุคลากร และด้านการพัฒนาเด็ก

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานแตกต่างกัน โดยภาพรวม มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดประสบการณ์ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน 5-10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับ 5-10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี กับ 10 ปี ขึ้นไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในด้านการจัดประสบการณ์ และด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

4.1 ด้านบุคลากร

สภาพปัญหา บุคลากรไม่เพียงพอ ครูผู้สอนมีไม่ครบชั้น จัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ครูผู้สอนไม่จบการศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาล ครูผู้สอนทำงานอื่นนอกเหนือหน้าที่มากเกินไป ครูย้ายบ่อยสอนไม่ต่อเนื่องครูส่วนมากไม่ยอมสอนระดับก่อนประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ ครูผู้สอนควรจบการศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาลหรือผ่านการอบรมจัดครูเข้าสอนให้ตรงกับความรู้ความสามารถ ครูผู้สอนควรมีบุคลิกภาพดี เป็นครูสตรี

ใจดี รักเด็ก ขยัน อดทน เล่านิทานเก่ง ทำงานด้วยใจรัก เต็มใจ และเสียสละ รัฐต้องบรรจุครูที่จบการศึกษาปฐมวัยหรือคุณูปการให้ครบทุกห้องเรียน ผู้บริหารควรศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและนำไปใช้อย่างถูกต้องหลักการ ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเด็กอย่างจริงจัง ควรจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาต้นวิชาการ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนเด็กก่อนประถมศึกษา ควรจัดอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนอย่างน้อยปีละครั้ง จัดหาแหล่งวิชาการให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอและประหยัด และควรมีการนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

4.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

สภาพปัญหา อาคารเรียนไม่เพียงพอ ไม่เป็นเอกเทศ ไม่เป็นสัดส่วน สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นไม่เพียงพอกับเด็กเท่ามาตรฐาน ห้องน้ำห้องส้วมไม่เป็นสัดส่วนไม่เหมาะสมกับเด็กต้องใช้ร่วมกับเด็กระดับประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ ควรจัดงบประมาณสนับสนุนให้อย่างเพียงพอ และจัดหาอาคารเรียนให้เหมาะสมและเป็นเอกเทศ มีพื้นที่จัดกิจกรรมให้เด็กเล่น และแสดงออกได้เต็มศักยภาพจัดหาสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นให้เพียงพอ จัดหาห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกละลักษณะเหมาะสมกับเด็กวัยก่อนประถมศึกษา เน้นความสะอาดปลอดภัย จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เหมือนบ้านให้เด็กเกิดความอบอุ่นปลอดภัย จัดมุมเสริมประสบการณ์ภายในห้องเรียนให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระและเป็นสุข จัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนให้สะอาด ร่มรื่น และสวยงาม

4.3 ด้านการจัดประสบการณ์

สภาพปัญหา ครูจัดประสบการณ์โดยไม่让孩子ตัดสินใจเลือกกิจกรรมเองตามความสนใจไม่เน้นเด็กเป็นสำคัญกิจกรรมไม่หลากหลาย เด็กไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินพัฒนาการไม่เป็นไปตามสภาพจริง ไม่นำผลการวัดและประเมินไปใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาเด็ก

ข้อเสนอแนะ ครูควรจัดทำแผนการจัดประสบการณ์โดยให้เด็กมีส่วนร่วมตามความสนใจ จัดประสบการณ์ให้เด็กโดยคำนึงถึงความแตกต่างยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้เรียนรู้ด้วยความสุข จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเน้นกระบวนการกลุ่ม เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น เน้นคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบให้รู้จักแบ่งปันและรอคอย ควรมีการวัดและประเมินผลเด็กตามสภาพจริง นำผลการประเมินไปปรับปรุงส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานในโรงเรียนต้นแบบที่จัดได้ดี เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

4.4 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

สภาพปัญหา การตรวจสุขภาพและสร้างภูมิคุ้มกันโรคจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่สม่ำเสมอและไม่ต่อเนื่อง จัดอาหารกลางวันให้เด็กได้ไม่ครบทุกคนทุกวัน น้ำดื่มสะอาดไม่เพียงพอให้เด็กดื่มตลอดปี เด็กมีเครื่องใช้ส่วนตัวและเครื่องนอนไม่ครบและไม่สะอาด

ข้อเสนอแนะ ควรจัดบริการตรวจสุขภาพอนามัยให้เด็กจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณให้จัดหาที่เก็บน้ำฝนที่สะอาดไว้ดื่มตลอดปี จัดอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้เด็กได้รับประทานทุกคนทุกวัน ควรฝึกลักษณะนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารและการขับถ่ายโดยให้เด็กรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ควรฝึกการหายใจและส่งเสริมให้เด็กได้ฟังเพลงบรรเลงที่มีคุณภาพ เพื่อให้สมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวาทำงานสอดคล้องกันมีการบันทึกการตรวจสุขภาพการชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อทราบการเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านร่างกาย

4.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

สภาพปัญหา ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนน้อยไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่มีชมรมสมาคมผู้ปกครองและไม่มีการศึกษา ขาดการประชาสัมพันธ์และเยี่ยมบ้านเด็ก ผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักการสอนระดับก่อนประถมศึกษาอยากให้ครูสอนอ่านเขียนเรียนเลข

ข้อเสนอแนะ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยจัดประชุมพิเศษผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง จัดตั้งชมรมหรือสมาคมผู้ปกครองและจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ และร่วมพัฒนาการศึกษาในห้องเรียน ควรจัดอบรมให้ความรู้ให้แก่ผู้ปกครอง เรื่องการจัดการเรียนรู้และการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างถูกต้อง จัดให้มีโครงการเยี่ยมบ้านผู้ปกครองเด็ก เพื่อร่วมมือกันปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จัดให้ผู้ปกครองมีกิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นให้เขาใส่ใจและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดอาหารกลางวันเด็ก จัดกิจกรรมกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

4.6 ด้านพัฒนาการเด็ก

สภาพปัญหา เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจและสติปัญญาช้ากว่าด้านร่างกาย เด็กไม่กล้าแสดงออกไม่มั่นใจในการนำเสนอผลงาน เด็กมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีความสนใจต่างกัน ทำให้พัฒนาการช้า เด็กควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้แย่งของเล่นกันไม่รู้จักแบ่งปันและรอคอย

ข้อเสนอแนะ ควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาไปพร้อมกันทุกด้าน เน้นกระบวนการคิดให้เด็กมีส่วนร่วมและปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นตามความสนใจอย่างมีความสุขและปลอดภัย ให้เด็กมีความรู้สึกที่ติดต่อกันเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ควรควรศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานนำมาจัดประสบการณ์ให้

เด็กได้ตรงกับความสามารถของเด็ก ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและควรสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ควรจัดให้มีเวทีเพื่อนำผลงานเด็กมาจัด นิทรรศการเพื่อให้เด็กและผู้ปกครองได้ร่วมกิจกรรมและชื่นชมผลงาน ควรส่งเสริมให้เด็กได้ เรียนรู้จากสภาพจริงในชุมชนและท้องถิ่นโดยการศึกษานอกห้องเรียน ควรมีการประเมินผลตาม สภาพจริงและรายงานผลให้ผู้ปกครองได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ

4.7 ด้านอื่นๆ เช่นงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์

สภาพปัญหา งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ สื่อการสอนและวัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้อื่นๆไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก หลักสูตรและคู่มือครูไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศ ติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ทั้งด้านบุคลากรและ อาคารสถานที่อย่างเพียงพอ จัดหาหลักสูตรคู่มือครู สื่อการสอน และวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้อื่นๆให้ เพียงพอกับจำนวนเด็ก ควรจัดให้มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และนำผลการ นิเทศมาปรับปรุงและพัฒนางาน ผู้บริหารควรพัฒนาทั้งระบบให้ขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอนอย่าง จริงใจและเป็นธรรม จัดให้ครูผู้สอนและผู้บริหารไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ อย่างน้อยปีละครั้ง ควรเชิญกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) มาร่วมจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมให้ เด็กและควรนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบความคิด 6 ด้าน ทำให้ทราบสภาพการปฏิบัติงาน และมีประเด็นที่ค้นพบที่น่าสนใจ อันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่การ วางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน อื่นๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับคะแนนจากสูงไปหาลำ คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านการพัฒนาเด็ก และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวี นามสูงเนิน (2537 : 80) พบว่า ปัญหาการจัดอนุบาลศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครราชสีมา ปัญหาโดยส่วนรวม อยู่ในระดับน้อย แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา เกื้ออนันต์ (2542 : 97) พบว่าปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ

สุน แก้วบุตร (2540 : 81) พบว่า ปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเทคนิควิธีการต่างๆ ได้ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ และศึกษาจากเอกสาร หลักสูตร คู่มือครู ก่อนที่จะเปิดการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา นอกจากนี้การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกระดับจะต้องผ่านขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดหลักการ จุดมุ่งหมาย การจัดบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและพัฒนาการเด็กเป็นอย่างดี ดังที่พิชัย ปานอึ้ง (2532 : บทคัดย่อ) ได้เสนอแนะว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในแนวการจัดประสบการณ์ และการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความพร้อมก่อนทำการสอน มีสื่อการเรียนการสอนและมีการประเมินพัฒนาการเด็ก

1.1 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดประสบการณ์ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูจัดประสบการณ์โดยให้เด็กเป็นผู้ตัดสินใจเลือกกิจกรรมการเรียนรู้เอง เป็นปัญหาอันดับที่ 1 ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เป็นปัจจุบันโดยให้เด็กมีส่วนร่วม เป็นปัญหาอันดับที่ 2 และครูจัดกิจกรรมในแต่ละวันได้ครบตามตารางกิจกรรมประจำวัน เป็นปัญหาอันดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขาดแคลนบุคลากรที่จบการศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาลโดยตรง ครูไม่ครบชั้นเด็กมีมากครูต้องสอนหลายห้องรวมกัน จัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ครูไม่เข้าใจหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษา ครูส่วนมากไม่ยากสอนระดับก่อนประถมศึกษา ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 79) ได้กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ครูผู้สอนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 6) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรนั้น นอกจากครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีความกระตือรือร้นมุ่งมั่นในการทำงานและมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาลศึกษา

1.2 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดตั้งชมรมสมาคมผู้ปกครองและกองทุนเพื่อการศึกษา เป็นปัญหาอันดับที่ 1 ให้ผู้ปกครองมี

ส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องเล่นสนาม เป็นปัญหาอันดับที่ 2 และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดอาหารกลางวัน เป็นปัญหาอันดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีขนาดเล็ก ผู้ปกครองมีฐานะยากจนจึงทำให้ไม่สามารถจัดตั้งชมรมสมาคมผู้ปกครองและกองทุนเพื่อการศึกษาได้ แต่อย่างไรก็ตามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง นับว่ามีความสำคัญและหากมีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลายก็จะเป็นการดียิ่งขึ้น ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 20) ได้เสนอว่า การประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องดำเนินการสื่อสารสองทางและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะรากฐานของการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์จะสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน สามารถทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายได้

1.3 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อประกอบการจัดประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ เป็นปัญหาอันดับที่ 1 จัดให้มีการประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เป็นปัญหาอันดับที่ 2 และจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่เสมอ เป็นปัญหาอันดับที่ 3 แต่ในขณะเดียวกันโรงเรียนประถมศึกษาบางส่วนมีบุคลากรไม่เพียงพอครูผู้สอนมีไม่ครบชั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนไม่จบการศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาล ครูผู้สอนมีงานอื่นนอกเหนือหน้าที่มากเกินไป โรงเรียนมีการขยายห้องเรียนเพิ่มขึ้นแต่ในขณะเดียวกันโรงเรียนมีครูผู้สอนเท่าเดิม อีกทั้งการบรรจุครูผู้สอนในสาขาการศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาลมีจำนวนค่อนข้างน้อย ทำให้ไม่เพียงพอกับความต้องการ ดังนั้น การจัดครูเข้าสอนในระดับก่อนประถมศึกษาให้ตรงกับความรู้ความสามารถและเพียงพอจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ สุชน แก้วบุตร (2540 : 94) ได้เสนอแนะว่า การบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษา จะต้องบรรจุครูที่จบการศึกษาวิชาอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย จัดครูให้ครบชั้นเรียนและให้ครูได้ไปศึกษาดูงาน

1.4 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดให้มีการฝึกนิสัยในการรักษาความสะอาดของร่างกายและเสื้อผ้า เป็นปัญหาอันดับที่ 1 ดูแลให้เด็กจัดหาเครื่องใช้ส่วนตัวที่สะอาดและเพียงพอ เป็นปัญหาอันดับที่ 2 และจัดให้มีการฝึกนิสัยที่ดีในการขับถ่ายและการช่วยเหลือตนเอง เป็นปัญหาอันดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่มีเวลาดูแลรักษาสุขภาพของบุตรหลานจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอน ประกอบกับโรงเรียนไม่มีครูอนามัยโดยตรงทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง เด็กมีเครื่องใช้ส่วนตัวและเครื่องนอนไม่ครบทุกคนและไม่สะอาด จัดอาหารกลางวันให้เด็กได้ไม่ครบทุกวันทุกคน ทั้งนี้เป็นผลมาจากงบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีวรรณ นามโสม (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การ

จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ และยังคงคล้อยกับงานวิจัยของ คมขำ วีรานันท์ (2538 : 90-98) ที่พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาคือ ขาดวัสดุอุปกรณ์และของเล่นสำหรับเด็ก ทั้งนี้เนื่องมาจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่เปิดขยายห้องเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามีคุณภาพ จะต้องจัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 29) ได้กำหนดเกณฑ์วัสดุครุภัณฑ์ระดับก่อนประถมศึกษา คือ ทุกห้องเรียนจะต้องมีตู้เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวและตู้เก็บเครื่องนอน

1.5 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนาการเด็ก โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เด็กนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างภาคภูมิใจ เป็นปัญหาอันดับที่ 1 เด็กสามารถคิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างสมเหตุผลตามวัย เป็นปัญหาอันดับที่ 2 และเด็กมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานคณิตศาสตร์ได้ตามวัย เป็นปัญหาอันดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาบางท่านยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ครูยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กคอยปฏิบัติตามคำสั่งครูเพียงอย่างเดียว ครูขาดเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536 : 2) แต่อย่างไรก็ตามยังมีโรงเรียนประถมศึกษาบางท่านที่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเด็กอยู่ในเกณฑ์ดี โดยยึดการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 จึงทำให้จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ด้านพัฒนาการเด็ก โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ (2542 : 17) พบว่า เด็กก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาเพิ่มขึ้น

1.6 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาคารเรียนเป็นเอกเทศเหมาะสมกับเด็กวัยก่อนประถมศึกษา เป็นปัญหาอันดับที่ 1 จัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นสัดส่วนและถูกสุขลักษณะ เป็นปัญหาอันดับที่ 2 และมีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นอย่างเพียงพอเหมาะสมและปลอดภัย เป็นปัญหาอันดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนประถมศึกษา ได้รับการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่เป็นค่ารายหัวมากกว่างบประมาณที่นำไปก่อสร้างอาคารเรียน อาหารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ จึงทำให้ขาดแคลนอาคารเรียนไม่เพียงพอไม่เป็นเอกเทศ ห้องน้ำห้องส้วมไม่เพียงพอกับความต้องการ สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นไม่เพียงพอเช่นเดียวกัน ดังนั้น ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นกว่าที่ผ่านมา ดังที่ สุรศักดิ์ เลี้ยววิจิษฐ์ (2532 : 151-152) ได้เสนอแนะว่า

โรงเรียนควรได้รับงบประมาณ เพื่อสร้างอาคารเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่เป็นเอกเทศ มีห้องเรียน ห้องประกอบ เช่น มีห้องน้ำห้องส้วม ห้องพยาบาลที่เหมาะสมต่อการใช้งาน และเป็นสัดส่วนเหมาะสมกับเด็ก ควรมีสวนเด็กเล่นพร้อมอุปกรณ์การเล่น มีโต๊ะ เก้าอี้ ที่เหมาะสมกับสัดส่วนร่างกายเด็กและเพียงพอ

2. เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวม มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีปัญหาด้านบุคลากรและด้านพัฒนาการเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชน แก้วบุตร (2540 : 82) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่บริหารโรงเรียนขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป กับขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน มีปัญหาในการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า งานด้านบุคลากร แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีทรัพยากรในการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดสภาพแวดล้อม เช่นอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่พร้อมกว่า

3. เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานแตกต่างกัน โดยภาพรวม มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน 5-10 ปี กับ 10 ปี ขึ้นไป มีปัญหาด้านการจัดประสบการณ์ และด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่ำกว่า 5 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรย์ เกื้ออนันต์ (2542 : 102) พบว่า เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในโรงเรียนที่มีขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป กับ ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรและด้านการจัดสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดประสบการณ์ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านพัฒนาการเด็ก ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเทคนิควิธีการต่างๆ ได้ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ และศึกษาจากเอกสาร หลักสูตร คู่มือครู ก่อนที่จะเปิดการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา นอกจากนี้การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกระดับจะต้องผ่านขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้

ในแนวคิด หลักการ จุดมุ่งหมาย การจัดบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และพัฒนาการเด็ก เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาด้านการจัดประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านบุคลากร รัฐควรบรรจุครูที่จบการศึกษาปฐมวัยหรืออนุปริญญาให้ครบทุกห้องเรียน ครูผู้สอนควรมีบุคลิกภาพดี เป็นครูสตรี ใจดี รักเด็ก ชยัน อดทน เล่นิทานเก่ง ทำงานด้วยใจรัก เต็มใจ และเสียสละ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเด็ก ด้วยความจริงจัง ควรจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาด้านวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนเด็กก่อนประถมศึกษา ควรจัดอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนอย่างน้อยปีละครั้ง จัดหาแหล่งวิชาการเพื่อให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอและประหยัด และควรนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

1.2 ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน จัดหาอาคารเรียนให้เหมาะสมและเป็นเอกเทศมีพื้นที่จัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นและแสดงออกอย่างเต็มศักยภาพ จัดหาสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นให้เพียงพอกับจำนวนเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ จัดหาห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะเหมาะสมกับเด็กวัยก่อนประถมศึกษา จัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมือนบ้านให้เด็กเกิดความอบอุ่นและปลอดภัย

1.3 ควรจัดทำแผนการจัดประสบการณ์โดยให้เด็กมีส่วนร่วมตามความสนใจ ครูต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้เรียนรู้ด้วยความสุข ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อฝึกให้เด็กรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น เน้นคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ ให้ออกกำลังกายและผ่อนคลาย การวาดและประเมินผลเด็กตามสภาพจริง นำผลการประเมินไปปรับปรุงส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา และควรจัดให้มีการศึกษาดูงานในโรงเรียนต้นแบบที่จัดได้ดี เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

1.4 จัดให้มีบริการตรวจสุขภาพอนามัยเด็ก จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณให้จัดหาที่เก็บน้ำฝนที่สะอาดไว้ดื่มตลอดปี ควรจัด

อาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้เด็กได้รับประทานทุก顿ทุกวัน ควรฝึกลักษณะนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารและการขับถ่าย ควรฝึกการหายใจและส่งเสริมให้เด็กได้ฟังเพลงบรรเลงที่มีคุณภาพเพื่อให้สมองทั้งซีกซ้ายและขวาทำงานสอดคล้องกัน

1.5 ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง ควรจัดตั้งชมรมหรือสมาคมผู้ปกครอง จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา ควรจัดอบรมให้ความรู้ให้แก่ผู้ปกครองเรื่องการจัดการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างถูกต้อง จัดให้มีโครงการเยี่ยมบ้านผู้ปกครองเด็กและให้ผู้ปกครองมีกิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อกระตุ้นให้เอาใจใส่และให้ความร่วมมือกันในการแก้ไขพฤติกรรมและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และจัดกิจกรรมกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

1.6 ควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้รับการพัฒนาไปพร้อมกันทุกด้าน โดยเน้นกระบวนการคิดให้เด็กมีส่วนร่วมและปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นตามความสนใจอย่างมีความสุขและปลอดภัย ครูควรศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานแล้วนำมาจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ตรงกับความสามารถของเด็ก ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและควรสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ควรจัดให้มีเวทีเพื่อนำผลงานเด็กมาจัดนิทรรศการเพื่อให้เด็กและผู้ปกครองได้ร่วมกิจกรรมและชื่นชมผลงาน ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากสภาพจริงในชุมชนและท้องถิ่นโดยการศึกษานอกห้องเรียน และควรมีการประเมินผลตามสภาพจริงและรายงานผลให้ผู้ปกครองได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ

1.7 ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนทั้งด้านบุคลากรและอาคารสถานที่ จัดหาหลักสูตรคู่มือครู สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้อย่างเพียงพอ ควรจัดให้มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ผู้บริหารควรพัฒนาทั้งระบบให้ขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอนอย่างจริงจังและเป็นธรรม จัดให้ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่อย่างน้อยปีละครั้ง ควรเชิญกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) มาร่วมจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมให้เด็ก และควรนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินโครงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ทุกระดับ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยและศึกษารูปแบบการเรียนรู้อัตนระดับก่อนประถมศึกษา โดยให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

2.3 ควรมีการศึกษาปัญหา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในลักษณะเดียวกันชนนี้ อีก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ครูผู้สอนและผู้ปกครองเด็ก